

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

**privind admiterea recursului Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” și
respingerea recursului Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”**

în cauza civilă

Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva
Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”
(încasarea datoriei și a penalităților)

împotriva hotărârii din 7 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-160/23

NR. PIGD 2-21048473-01-2rac-20072023)

Instanțele inferioare au aplicat legea în lipsa existenței unei metodologii de calcul a tarifului diferențiat stabilită printr-un Regulament la care se făcea trimitere.

Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. L. Mitrofan)
Curtea de Apel Centru (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malii)

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 1 aprilie 2024, SA „Apă Canal Chișinău” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica” privind încasarea datoriei, prin care a solicitat încasarea sumei de 1066364,69 lei cu titlu de plăți suplimentare pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate pe perioada 01.2019-09.2019, 06.2020-08.2020, a penalității în mărime de 492839,30 lei și a taxei de stat în valoare de 46776,12 lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că are stabilit cu pârâta un raport contractual privind prestarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare. Datoria invocată ar fi apărut urmare a nerespectării pct. 5.1 din contractul nr. 564633 din 12 februarie 2003.

3. În acest sens, reclamanta susține că în perioada 16.01.2019 – 21.12.2020 au fost prelevate probe de apă în baza cărora s-a constatat că SA „Termoelectrica” deversează în sistemul public de canalizare ape uzate cu depășirea concentrațiilor maxim admisibile.

4. Reclamanta consideră că în facturile fiscale expuse spre plată pârâtului sunt reflectate calculele întemeiate doar pe probe în care au fost depistate depășiri ale concentrațiilor maxim admisibile de poluanți în apele uzate evacuate de către SA „Termoelectrica”.

5. În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat prevederile art. 1, art. 14 lit. d), art. 17 lit. j), n), art. 16 lit. a), art. 22 alin. (14), (16) și (18) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, prevederile Regulamentului-cadrul de funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 355/2019, prevederile Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25.11.2019, prevederile art. 9, 10, 774, 776, 858, 992, 1082, 1100, 1101, 1375 din Codul civil.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea judecătorei Chișinău sediul Centru din 9 iunie 2022, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul SA „Termoelectrica” suma de 1066364,69 lei cu titlu de plăți suplimentare pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate, pe perioada 01.2019-09.2019, 06.2020-08.2020, suma de 31990,94 lei cu titlu de taxă de stat, suma de 1500 lei cu titlu de cheltuieli pentru traducere.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. SA „Apă-Canal Chișinău” a depus o cerere de apel împotriva hotărârii din 9 iunie 2022 prin care a solicitat casarea capătului hotărârii menționate în partea respingerii penalității și taxei de stat parțiale în mărime de 14785,18 lei, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

8. La 11 iulie 2022, SA „Termoelectrica” a depus o cerere de apel împotriva hotărârii din 9 iunie 2022 prin care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 7 februarie 2023, s-au respins cererile de apel depuse de SA „Apă-Canal Chișinău” și de SA „Termoelectrica” și a fost menținută hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Centru din 9 iunie 2022.

10. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că SA „Apă-Canal Chișinău” elibera facturi lunar care nu au fost anulate, iar SA „Termoelectrica” recepționând factura nu și-a onorat obligațiile contractuale și nu a solicitat la timp un control alternativ al calității apei, deci pe perioada executării contractului, SA „Termoelectrica” nu a achitat plata ne întreprinzând acțiuni.

11. Curtea de Apel Chișinău a relevat că pe parcursul proceselor de prelevare a probelor de ape uzate, SA „Termoelectrica” nu a formulat obiecții și nu a solicitat prelevarea concomitentă a probelor de ape uzate, fapt ce se confirmă și prin rapoartele de prelevare, comenzile de încercări și rapoartele de încercări pe marginea probelor, actele fiind întocmite corespunzător, care sunt anexate la materialele cauzei.

12. Instanța de apel a apreciat critic argumentele apelantului SA „Termoelectrica” precum că operatorul nu i-a oferit argumentarea legislativă a termenilor aplicării tarifului diferențiat (plăți suplimentare) la volumul apelor reziduale. În acest sens, Curtea de Apel Chișinău a luat în considerațiune prevederile Legii nr. 322 din 30 noiembrie 2018, în sensul că la 8 martie 2019 au intrat în vigoare noile modificări a Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, unde noțiunea de „tarif diferențiat” a fost substituită cu sintagma „plăți suplimentare”, iar prevederile art. 22 alin. (18) al Legii vizate au fost modificate. Prin urmare, nu au fost reținute argumentele SA „Termoelectrica” în vederea pretinsei inexistenței

metodologiei de calcul, or formula de calcul expusă se regăsește în art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013.

13. Referitor la respingerea capătului de acțiune privind încasarea penalității, instanța de apel a reținut că potrivit art. 14 lit. b) și art. 27 alin. (5) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 este prevăzută plata unei penalități pentru neachitarea în termenul stabilit în contract, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, însă nu este prevăzut modul și mărimea penalității pentru fiecare zi de întârziere.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 21 iunie 2023, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus o cerere de recurs împotriva deciziei din 7 februarie 2023 și a hotărârii din 9 iunie 2022 prin care a solicitat casarea parțială a acestora și emitere a unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral în sensul acțiunii civile formulate și concretizate ulterior.

15. SA „Termoelectrica” a depus la 26 iunie 2023 o cerere de recurs împotriva deciziei din 7 februarie 2023 și a hotărârii din 9 iunie 2022 prin care a solicitat casarea hotărârii și casarea parțială a deciziei în partea admiterii pretențiilor SA „Apă-Canal Chișinău” și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

A. Recursul SA „Apă-Canal Chișinău”

16. În calitate de temeiuri de recurs, SA „Apă-Canal Chișinău” a invocat prevederile art. 432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă – „nu a aplicat legea care trebuia aplicată”, în raport cu prevederile:

- art. 16 lit. b) și art. 27 alin. (5) din Legea nr. 303/2013;
- art. 947 alin. (1) din Codul civil.

17. La fel, SA „Apă-Canal Chișinău” a invocat în calitate de temei prevedere art. 432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă – „a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului”, în raport cu concluzia că nu este stipulată penalitatea pentru facturile prin care se încasează plăți suplimentare.

18. Recurenta consideră că instanțele inferioare urmau să aplice prevederile pct. 5.2 din contractul nr. 564633 din 12 februarie 2003, pct. 5.2 din Contractul nr. 2-652-33 din 20 mai 2005 și pct. 5.4 din Contractul nr. 2-217-33 din 2 ianuarie 2012. În viziunea recurente, în toate aceste clauze, SA „Termoelectrica” și-a asumat obligația de plată a penalității în cazul neachitării facturilor fiscale lunare emise ca urmare a utilizării serviciilor de canalizare.

B. Recursul SA „Termoelectrica”

19. În calitate de temei al recursului, SA „Termoelectrica” a invocat că instanțele inferioare au interpretat în mod eronat dispozițiile Legii, nu au aplicat legea care urma a fi aplicată – ceea ce constituie temei de casare a deciziei și hotărârii emise, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

20. În acest sens, SA „Termoelectrica” apreciază eronate concluziile instanței de fond considerând că aceasta nu a ținut cont de faptul că prevederile art. 22 alin. (18)

ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 nu stabilesc termenii de aplicare a plăților suplimentare.

21. Având în vedere că Regulamentul cadru privind recepționarea apelor uzate, eliberarea condițiilor tehnice și autorizațiilor de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localităților, aprobat prin ordinul Departamentului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 40 din 18 februarie 2005 a fost abrogat la 13 aprilie 2020, recurentul consideră că operatorul putea să calculeze plăți suplimentare numai pentru lunile în care au fost prelevate probele și depistate depășiri ale concentrațiilor maxime admisibile de poluanți în apele uzate, și anume – ianuarie 2019, aprilie 2019, iulie 2019.

22. În altă ordine de idei, recurentul SA „Termoelectrica” consideră că instanța de fond eronat a concluzionat despre temeinicia pretențiilor, or modul de calcul a plăților suplimentare aplicat de către SA „Apă-Canal Chișinău” a fost apribat numai prin ordinul intern al operatorului (act normativ care nu este public) și nu a fost reglementat prin acte normative și aprobat de autoritățile abilitate. La fel, nici Hotărârea de Guvern nr. 950 din 25 noiembrie 2013 nu era prevăzută modalitatea de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea CA a poluanților la evacuarea apelor uzate în sistemul public de canalizare.

23. Recurenta susține că metodologia de calcul în acest sens a fost introdusă abia prin Hotărârea de Guvern nr. 90 din 19 februarie 2020 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale stabilită în anexa 7. Anterior modificărilor aduse regulamentului menționat supra, nu era prevăzută o metodologie de calcul a plăților suplimentare în cazul depășirii CMA, iar metoda de calcul prezentată de SA „Apă-Canal Chișinău” este în afara normelor legale.

24. La 25 iulie 2023, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus o referință pe marginea recursului prin care a indicat că recursul declarat de SA „Termoelectrica” este pur declarativ și lipsit de substanță juridică. SA „Apă-Canal Chișinău” a solicitat încasarea de la SA „Termoelectrica” a taxei de stat în ordine apel în sumă de 11088,87 lei și a taxei de stat în ordine de recurs în sumă de 7392,59 lei. La fel, a solicitat respingerea recursului SA „Termoelectrica” ca fiind unul inadmisibil pe motiv că nu se încadrează în condițiile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

25. SA „Termoelectrica” a depus o referință a apreciat recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” să fie considerat inadmisibil, lipsit de suport juridic, or acesta nu s-ar încadra în prevederile art. 432 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

26. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

27. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

28. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

29. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

30. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

31. Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

32. Art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

33. Art. 14 lit. b) din Legea privind serviciul public de apimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 cu modificările intrate în vigoare la 8 martie 2019:

„Indiferent de modalitatea de gestiune adoptată sau de statutul juridic, de forma de organizare, de natura capitalului, de tipul de proprietate ori de țara de origine, operatorul trebuie să asigure: b) exploatarea sistemului public de alimentare cu apă și a sistemului public de canalizare pînă la punctul de delimitare a rețelelor publice și a celor interne ale consumatorului în condiții de siguranță și eficiență tehnico-economică, cu respectarea actelor normative din domeniu.”

34. Art. 14 lit. b) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 în vigoare pînă la 8 martie 2019:

„Indiferent de modalitatea de gestiune adoptată sau de statutul juridic, de forma de organizare, de natura capitalului, de tipul de proprietate ori de țara de origine, operatorul trebuie să asigure: b) exploatarea sistemului public de alimentare cu apă și a sistemului public de canalizare pînă la punctul de delimitare a rețelelor publice și a celor interne ale consumatorului în condiții de siguranță și eficiență tehnico-economică, cu respectarea tehnologiilor și a instrucțiunilor tehnice de exploatare.”

35. Art. 27 alin. (5) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013:

„(5) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul în termenele indicate în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere. Cuantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobînzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.”

36. Art. 16 alin. (1) lit. a) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013:

„(1) În raport cu consumatorii, operatorul are următoarele drepturi: a) să factureze și să încaseze lunar contravaloarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat/prestat, în conformitate cu tarifele aprobate și cu modul stabilit de prezenta lege, cu alte acte normative în vigoare.”

37. Art. 17 lit. a) și g) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013:

„Consumatorul are următoarele obligații: a) să respecte prevederile contractului încheiat, actelor legislative și ale altor acte normative în domeniu; g) să achite, în termenele stabilite, facturile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare”

38. Art. 22 alin. (1) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013:

„(1) Cantitatea de substanțe poluante în apele uzate evacuate în sistemele publice de canalizare trebuie să nu depășească concentrația maxim admisibilă. Apele uzate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative în vigoare și ale contractului de furnizare/prestare a serviciului, astfel încît prin natura, cantitatea ori calitatea lor să nu conducă la: a) degradarea construcțiilor și instalațiilor componente ale sistemelor centralizate publice de canalizare; b) diminuarea capacității de transport a rețelelor și a canalelor colectoare; c) perturbarea funcționării normale a stației de epurare, cauzată de depășirea debitului și a încărcării sau de

inhibarea proceselor de epurare; d) apariția unor pericole pentru igiena și sănătatea populației sau a personalului în procesul de exploatare a sistemului; e) apariția pericolelor de explozie.”

39. Art. 22 alin. (16) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 cu modificările intrate în vigoare la 8 martie 2019:

„(16) Pentru depășirea normativelor la deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare, operatorul calculează și aplică plăți suplimentare conform legislației în vigoare și/sau contractului de furnizare/prestare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.”

40. Art. 22 alin. (16) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 în vigoare până la 8 martie 2019:

„(16) Orice modificare a indicatorilor normativi de calitate și/sau a regimului de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității, stabiliți în contractul de furnizare a serviciului de canalizare, atrage sancțiuni stipulate în contract.”

41. Art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 cu modificările intrate în vigoare la 8 martie 2019:

„(18) În cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislație sau în acordul de preluare, se aplică plăți suplimentare proporționale depășirii concentrațiilor maxim admisibile, conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.”

42. Art. 22 alin. (18) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 în vigoare până la 8 martie 2019:

„(18) În cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.”

43. Pct. 1 și pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 90 din 19 februarie 2020 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale:

„1. Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemele de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 284-289, art. 1061), cu modificările ulterioare, se modifică (...)

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare: 1) la 1 ianuarie 2021 pentru consumatorii cu un debit de apă de peste 5000 m³ lunar; 2) la 1 ianuarie 2022 pentru consumatorii cu un debit de apă de sub 5000 m³ lunar.

44. Art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii în ședință publică la 7 februarie 2023 (Vol. II, f.d. 142-143).

46. Totodată, la 26 aprilie 2023, în adresa participanților la proces a fost expediată decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 7 februarie 2023 (Vol. II, f.d. 161).

47. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursurile declarate la 21 iunie 2023 de către SA „Apă-Canal Chișinău” și la 26 iunie 2023 de către SA „Termoelectrica”, au fost declarate în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

48. Referitor la recursul declarat de SA „Termoelectrica”, studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel modificat, reieșind din considerațiunile ce succedă.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră corectă concluzia instanței de apel referitor la faptul că, având în vedere prevederile art. 16 alin. (1) lit. a), art. 17 lit. a) și g) și art. 22 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 și prevederile contractelor nr. 221733 din 2 ianuarie 2002 și nr. 265233 din 20 mai 2005, în situația în care au fost depistate depășiri ale normativelor concentrațiilor maxime admisibile în rezultatele probelor de ape uzate deversate în sistemul public de canalizare de către SA „Termoelectrica”, SA „Apă-Canal Chișinău” era îndreptățită a calcula și aplica plăți suplimentare.

50. Totuși, în sensul art. 22 alin. (16) și (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, calcularea și aplicarea plăților suplimentare urma a fi realizată conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

51. Analizând conținutul regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013 (în continuare – „Regulament”), instanța de judecată reține că acesta nu întotdeauna a conținut modalitatea de calcul a tarifului diferențiat de plată în cazul depășirii normativelor concentrațiilor maxim admisibile (CMA).

52. Modificările care conțin modalitatea de calcul a tarifului diferențiat de plată în cazul depășirii normativelor concentrațiilor maxim admisibile au fost introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 90 din 19 februarie 2020, ce intră în vigoare la 1 ianuarie 2021 pentru consumatorii cu un debit de apă de peste 5000 m³ lunar; și la 1 ianuarie 2022 pentru consumatorii cu un debit de apă de sub 5000 m³ lunar.

53. În acest sens, instanța de recurs apreciază argumentul recurentei SA „Termoelectrica” și observă că Modalitatea de calcul legală nu era încă în vigoare la momentul emiterii facturilor prezentate la dosar.

54. Din aceste considerațiuni, instanța de judecată consideră că SA „Apă-Canal Chișinău” nu era îndreptățită la a calcula și pretinde de la SA „Termoelectrica” plăți suplimentare pentru depășirea concentrațiilor maxime admisibile până la intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern nr. 90 din 19.02.2020.

55. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele inferioare au aplicat Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 în lipsa existenței unei metodologii de calcul a tarifului diferențiat stabilită printr-un Regulament la care se făcea trimitere, dar nu exista.

56. În aceste condiții, instanța de recurs va respinge acțiunea formulată de SA „Apă-Canal Chișinău”.

57. Prin cererea de recurs, SA „Termoelectrica” a solicitat și încasarea tuturor cheltuielilor suportate în prezentul proces. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că de către SA „Termoelectrica”, la 13 iulie 2023 a fost achitată taxa de stat în mărime de 15995,47 lei (Vol. II, f.d. 221). La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că și pentru depunerea cererii de apel, de către SA „Termoelectrica” a fost suportată taxa de stat în mărime de 23993,20 lei (Vol. II, f.d. 117).

58. Având în vedere prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs va dispune încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul SA „Termoelectrica” a sumei de 15995,47 lei în calitate de taxă de stat pentru depunerea cererii de recurs și a sumei de 23993,20 lei în calitate de taxă de stat pentru depunerea cererii de apel.

59. În ceea ce prevede recursul SA „Apă-Canal Chișinău” în partea respingerii pretenției de încasare a penalității, instanța de recurs reține următoarele.

60. Conținutul deciziei, motivarea și soluția adoptată în această parte sunt clare, instanța de apel efectuând o analiză detaliată a argumentelor părților, a probatoriului administrat și a dispozițiilor legale incidente.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră corectă argumentele instanței de apel că, deși art. 14 lit. b) și art. 27 alin. (5) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 prevede plata unei penalități pentru neachitarea în termenul

stabilit în contract, însă nu este stabilit modul și mărimea penalității pentru fiecare zi de întârziere.

62. La fel, Curtea Supremă de Justiție consideră că nu poate fi admisă o pretenție de încasare a penalității luând în considerațiune caracterul său accesoriu în condițiile în care a fost adoptată o hotărâre de respingere a acțiunii.

63. În acest context, completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

64. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

65. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în fața Curții de Apel Chișinău și căroră le-a fost dată apreciere în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

66. Instanța de recurs notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

67. În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”.

68. Pentru a adopta o astfel de hotărâre, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că nu este necesară convocarea părților în ședință publică, având în vedere următoarele considerațiuni.

69. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că dreptul la o audiere orală nu este legat doar de întrebarea dacă procedura implică audierea unor martori care își vor prezenta depozițiile oral. Este de asemenea important ca părțile să aibă posibilitatea de a-și expune cauza în fața instanțelor naționale în mod oral (a se vedea Göç c. Turciei [MC], nr. 36590/97, § 48, CEDO 2002-V, și Ramos Nunes de Carvalho e Sá c. Portugaliei [MC], nr. 55391/13 și alte două cereri, § 187, 6 noiembrie 2018). Astfel, dreptul la o audiere orală reprezintă un element care susține egalitatea de arme dintre părțile implicate în proces (a se vedea, mutatis mutandis, Margaretić c. Croației, nr. 16115/13, §§ 127-128, 5 iunie 2014).

70. În cadrul procedurilor desfășurate în fața unei instanțe de primă și unică jurisdicție, dreptul la o „audiere publică” în sensul articolului 6 § 1 implică dreptul la

o „audiere orală”, cu excepția cazului în care există împrejurări excepționale care justifică renunțarea la aceasta (a se vedea Göç, citată mai sus, § 47).

71. În cauza Covalenco c. Republica Moldova nr. [72164/14](#) din 16 iunie 2020, la pct. 21, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat situații în care astfel de împrejurări excepționale pot justifica lipsa unei audieri:

- a. atunci când nu există probleme de credibilitate sau fapte contestate care necesită o audiere, iar instanțele pot soluționa în mod echitabil și rezonabil cauza pe baza dosarului (a se vedea Döry c. Suediei, nr. 28394/95, § 37, 12 noiembrie 2002, și Saccoccia c. Austriei, nr. 69917/01, § 73, 18 decembrie 2008);
- b. în cauze care ridică exclusiv probleme juridice de mică amploare (a se vedea Allan Jacobsson c. Suediei (nr. 2), 19 februarie 1998, § 49, Reports 1998-I, și Mehmet Emin Şimşek c. Turciei, nr. 5488/05, §§ 29-31, 28 februarie 2012), sau chestiuni de drept fără o complexitate deosebită (a se vedea Varela Assalino c. Portugaliei (dec.), nr. 64336/01, 25 aprilie 2002, și Speil c. Austriei (dec.), nr. 42057/98, 5 septembrie 2002);
- c. atunci când cauza implică aspecte tehnice foarte specializate. De exemplu, Curtea a avut în vedere natura tehnică a litigiilor privind prestațiile de securitate socială, care pot fi soluționate mai eficient în scris decât prin argumente orale. A statuat în mai multe rânduri că, în acest domeniu, autoritățile naționale sunt îndreptățite, având în vedere cerințele de eficiență și economie, să renunțe la o audiere, întrucât organizarea sistematică a audierilor ar putea constitui un obstacol în calea diligenței specifice necesare în cauzele de securitate socială (a se vedea Schuler-Zraggen, § 58, și Döry, § 41, ambele citate mai sus).

72. Prin contrast, la pct. 22 din aceeași cauză (Covalenco c. Republicii Moldova), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că organizarea unei audieri este necesară, de exemplu:

- a. atunci când este necesară evaluarea corectitudinii stabilirii faptelor de către autorități (a se vedea Malhous c. Republicii Cehe [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001);
- b. atunci când circumstanțele impun instanței să își formeze propria impresie asupra justițiabililor, oferindu-le posibilitatea de a-și explica situația personală, fie în nume propriu, fie printr-un reprezentant (a se vedea Göç, citată mai sus, § 51; Miller, citată mai sus, § 34 in fine; și Andersson c. Suediei, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010);

- c. atunci când instanța are nevoie de clarificări asupra anumitor aspecte, inclusiv prin intermediul unei audieri (a se vedea Fredin c. Suediei (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și Lundevall c. Suediei, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

73. În cauza Varela Assalino c. Portugalia nr. 64336/01 din 25 aprilie 2002, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost chemată să decidă dacă absența unei audieri publice într-o procedură civilă în care nu existau fapte contestate și se discutau doar chestiuni de drept încalcă sau nu articolul 6 § 1 din Convenție. În acest sens, Curtea a constatat că procedurile litigioase nu ridicau nicio problemă care nu putea rezolvată în mod adecvat pe baza dosarului. În speță era vorba doar despre interpretarea unor dispoziții din codul civil, faptele fiind deja stabilite în ambele proceduri. Prin urmare, Curtea a concluzionat că atunci când este vorba doar despre chestiuni de drept, iar litigiul poate fi soluționat mai bine prin documente scrise decât prin pledoarii orale, o examinare pe baza dosarului poate fi suficientă.

74. Transpunând în prezenta cauză raționamentele Curții Europene a Drepturilor Omului, Completul de judecată a Curții Supreme de Justiție conchide că problematica dedusă judecății vizează exclusiv aspecte de interpretare a normei legale și de determinare a momentului intrării în vigoare a unui regulament la care legea face trimitere expresă.

75. Faptele sunt recunoscute de ambele părți și nu sunt controversate, iar soluționarea litigiului se bazează în întregime pe analiza juridică a prevederilor Legii nr. 303/2013, ale contractelor încheiate între părți și ale hotărârilor Guvernului privind metodologia de calcul a plăților suplimentare pentru depășirea concentrațiilor maxime admisibile ale poluanților.

76. De asemenea, se constată că ambele părți au exercitat căi de atac prin recurs, iar ulterior au depus referințe asupra recursurilor formulate de partea adversă, ceea ce demonstrează că fiecare dintre ele a avut posibilitatea deplină de a-și prezenta punctul de vedere în scris și de a reacționa în mod corespunzător la poziția celeilalte părți.

77. Prin urmare, în această cauză, examinarea cauzei fără organizarea unei ședințe publice este conformă cu cerințele unui proces echitabil într-un stat de drept, neexistând nicio aparență de încălcare a dreptului la o audiere publică.

78. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1) și (2), art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b) și art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”.

Admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”.

Casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 7 februarie 2023 și hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 9 iunie 2022 în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” privind încasarea datoriei și penalității și emite o nouă hotărâre prin care se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” privind încasarea datoriei și penalității.

Încasează din contul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” a sumei de 15995,47 lei în calitate de taxă de stat pentru depunerea cererii de recurs.

Încasează din contul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” a sumei de 23993,20 lei în calitate de taxă de stat pentru depunerea cererii de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat